

De afschaffing van de dividendbelasting

Koen Zwiep
Yweinstraat 11
5625 ES Eindhoven

Studentnummer: 432752
Begeleider: Roger Rombouts

Inhoudsopgave

AFKORTINGEN	3
HOOFDSTUK 1 PROBLEEMSTELLING.....	4
1.1 INLEIDING	4
1.2 PROBLEEMSTELLING	4
1.3 METHODOLOGIE	6
HOOFDSTUK 2 HOE WERKT DE DIVIDENDBELASTING NU?	7
2.1 INLEIDING	7
2.2 DIVIDENDBELASTING VOOR DE BINNENLANDSBELASTINGPLICHTIGE	7
2.2.1 <i>Een natuurlijk persoon die een aanmerkelijk belang heeft in de vennootschap</i>	<i>8</i>
2.2.2 <i>Een natuurlijk persoon die geen aanmerkelijk belang heeft in de vennootschap</i>	<i>9</i>
2.2.3 <i>een rechtspersoon waar het bezit in de uitkerende vennootschap niet als deelneming wordt gezien</i>	<i>10</i>
2.2.4 <i>een rechtspersoon waar het bezit in de uitkerende vennootschap wordt gezien als deelneming.</i>	<i>10</i>
2.3 DIVIDENDBELASTING VOOR DE BUITENLANDSBELASTINGPLICHTIGE	11
2.4 DIVIDENDBELASTING IN DE REST VAN DE WERELD	14
2.5 CONCLUSIE	15
HOOFDSTUK 3 DE VOORDELEN VAN DE AFSCHAFFING VAN DE DIVIDENDBELASTING	16
3.1 INLEIDING	16
3.2 HET VESTIGINGSKLIMAAT	16
3.3 DE STRIJDIGHEID MET HET EUROPEES RECHT	19
3.4 INVESTERINGEN	20
3.5 WEERLEGGING VAN TEGENARGUMENTEN	21
3.6 CONCLUSIE	22
HOOFDSTUK 4, DE KOSTEN VAN HET AFSCHAFFEN VAN DE DIVIDENDBELASTING.....	24
4.1 INLEIDING	24
4.2 DE KOSTEN.....	24
4.3 VERSCHUIVING VAN DE BELASTINGDRUK	27
4.4 NEDERLAND BELASTINGPARADIJS.....	27
4.5 CONCLUSIE.....	29
HOOFDSTUK 5, SAMENVATTING EN CONCLUSIE	31
5.1 SAMENVATTING EN CONCLUSIE.....	31
5.2 ALTERNATIEVEN	33
LITERATUUR	35

Afkortingen

AEX	: Amsterdam exchange index
EU	: Europese unie
EUR	: Euro
FTE	: Fulltime equivalent
NFIA	: Netherlands foreign investments agency
Nv	: Naamloze vennootschap
OESO	: Organisatie voor Economische samenwerking en Ontwikkeling
SOMO	: Stichting Onderzoek Multinationale ondernemingen

Hoofdstuk 1 probleemstelling

1.1 Inleiding

Het nieuwe kabinet heeft in het wetsvoorstel 34786 *‘Wijziging van enkele Belastingwetten en enige andere wetten’* bekend gemaakt dat ze van plan is de dividendbelasting in Nederland af te schaffen.¹ Dit voorstel brengt echter wel een hoop tegenstand met zich mee. Volgens tegenstanders zou de beslissing tot deze afschaffing gemaakt zijn met onjuiste overwegingen. De dividendbelasting brengt jaarlijks ongeveer 1,9 miljard euro op voor de Nederlandse schatkist, het afschaffen van deze belasting brengt dus ook zoveel minder inkomsten met zich mee. Al deze ophef heeft ervoor gezorgd dat Premier Mark Rutte heeft besloten om de memo’s waarop dit besluit is gebaseerd openbaar te maken.² Deze scriptie heeft betrekking op een actuele situatie waarin continu ontwikkelingen plaatsvinden. Om deze reden gaat deze scriptie over de argumenten naar voren gebracht tot en met 17 september 2018.

1.2 Probleemstelling

Als de belastingplannen van het nieuwe kabinet zoals ze nu gepland staan doorgaan wordt op 1 januari 2019 de dividendbelasting bijna volledig afgeschaft, alleen in misbruik situaties en bij betalingen naar ‘low tax jurisdictions’ blijft deze gehandhaafd.³ De belangrijkste reden die hiervoor wordt gegeven is het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven in Nederland. Deze maatregel is nodig om te concurreren met landen als bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk of Amerika. Nu is het nog zo dat bedrijven met buitenlandse aandeelhouders netto minder winst kunnen uitkeren aan deze aandeelhouders. Ze moeten in Nederland 15% dividendbelasting afdragen en deze belasting kunnen die aandeelhouders vaak maar deels verrekenen met de inkomstenbelasting in hun eigen land. Wanneer deze belasting wordt afgeschaft zal er dus minder tegenstand zijn vanuit de aandeelhouders voor het vestigen van een bedrijf in Nederland. Ook maakt het afschaffen van de dividendbelasting het voor buitenlandse investeerders aantrekkelijker om te investeren in bedrijven die gevestigd zijn in Nederland. Als meer bedrijven zich gaan vestigen in Nederland zorgt dit voor

¹ Kamerstuk 34 786, Wijziging van enkele Belastingwetten en enige andere wetten (Overige fiscale maatregelen 2018).

² Rutte maakt uitzondering: dividendbelasting-memo’s openbaar.

³ NTFR 2017/2607 Regeerakkoord kabinet rutte III: enkele fiscale bespiegelingen.

een groei van de economie en een toename van het aantal banen. Een ander potentieel voordeel is de administratieve lastenverlichting die de afschaffing teweeg kan brengen. Bij de uitkering van dividend door de vennootschap hoeft geen aangifte dividendbelasting meer te worden gedaan en de ontvanger van het dividend hoeft de betaalde belasting niet meer te verrekenen in zijn aangifte inkomstenbelasting.

De reden dat het plan voor het afschaffen van de dividendbelasting op veel tegenstand kan rekenen heeft te maken met het feit dat deze belasting niet drukt op Nederlandse bedrijven of aandeelhouders, en zij dus behalve de administratieve lastenverlichting geen voordelen ondervinden van het afschaffen.

Voor Nederlandse aandeelhouders is de dividendbelasting een voorheffing op de inkomstenbelasting, ze kunnen de al betaalde belasting in vooraftrek brengen bij de aangifte inkomstenbelasting.

De directe voordelen komen dus niet terecht bij de inwoners van Nederland maar bij buitenlandse multinationals, investeerders en vooral de buitenlandse overheden. De buitenlandse overheden besparen geld omdat ze dan geen dividendbelasting die betaald is in Nederland hoeven te verrekenen. Er kan dus door de belastingdiensten in de desbetreffende landen over het volledige uit Nederland afkomstige dividend worden geheven. Uit een berekening van het onderzoeksbureau SOMO⁴ is zelfs gebleken dat 77 procent van de aandelen van de grootste Nederlandse beursgenoteerde bedrijven in handen is van aandeelhouders gevestigd in landen waar de afschaffing van de dividendbelasting ervoor zorgt dat de in Nederland niet geheven belasting direct doorvloeit naar de belastingdienst ter plaatse. Ook weegt volgens de tegenstanders het voordeel van de bedrijven die zich mede dankzij deze maatregel in Nederland gaan vestigen of gevestigd blijven niet op tegen de vermindering van belastinginkomsten van 1,9 miljard euro. Het Kabinet gebruikt het nieuws over het feit dat Unilever zijn hoofdkantoor naar Rotterdam heeft verplaatst als een voorbeeld van de positieve gevolgen van de afschaffing. De tegenstanders brachten hier al snel tegenin dat de verhuizing naar Nederland niet veel extra banen gaat creëren en niet zorgt voor extra opbrengsten voor de Nederlandse schatkist. Dit wordt ondersteund door de uitspraken van de financieel topman van Unilever, Graeme Pitkethly. Hij zegt dat de afschaffing van de

⁴ Afschaffing van de dividendbelasting: wie wint er nou? <https://www.somo.nl/nl/afschaffing-van-de-dividendbelasting-wie-wint-er-nou/>.

dividendbelasting geen grote rol gespeeld heeft bij de keuze voor het vestigen van het hoofdkantoor in Nederland. Ook bevestigt hij dat van de 2.2 miljard euro belasting die Unilever jaarlijks aan belasting betaald niet een groter deel naar de Nederlandse schatkist vloeit.⁵ Nu uit de openbaar gemaakte memo's ook nog blijkt dat het 'bewijs' waarmee Wiebes de afschaffing van de dividendbelasting bepleitte niet helemaal deugt krijgt een steeds groter deel van Nederland vraagtekens bij het plan.⁶

1.3 Methodologie

In deze scriptie zullen de volgende onderzoeksmethoden worden gebruikt om tot een conclusie te komen.

- Het bestuderen van de vrijgegeven notities gebruikt tijdens de formatie van de tweede kamer over de afschaffing van de dividendbelasting.
- Het bestuderen en analyseren van de relevante vakliteratuur.
- Het bestuderen en analyseren van relevante jurisprudentie.
- Het uitvoeren van een onderzoek binnen de relevante literatuur

⁵ rtlz, Kabinet heeft geen idee hoeveel banen keus Unilever oplevert.

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/04/24/kamerbrief-over-dividendbelasting>.

Hoofdstuk 2 Hoe werkt de dividendbelasting nu?

2.1 Inleiding

Om goed te begrijpen wat de gevolgen zijn van de afschaffing van de dividendbelasting is het van belang om eerst goed te begrijpen hoe de Nederlandse dividendbelasting nu precies werkt. De dividendbelasting in Nederland wordt geregeld in de Wet op de dividendbelasting uit 1965. Artikel 1 van deze wet luidt *‘Onder de naam ‘dividendbelasting’ wordt een directe belasting geheven van degenen, die — rechtstreeks of door middel van certificaten — gerechtigd zijn tot de opbrengst van aandelen in, en winstbewijzen van en geldleningen als bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdeel d, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 aan in Nederland gevestigde naamloze vennootschappen, besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, open commanditaire vennootschappen en andere vennootschappen welke kapitaal geheel of ten dele in aandelen is verdeeld.’*⁷ Uit dit artikel blijkt al dat de belastingplichtigen voor de dividendbelasting zowel inwoners als niet-inwoners van Nederland kunnen zijn. Omdat de dividendbelasting een verschillende uitwerking heeft voor binnenlandsbelastingplichtigen dan voor buitenlandsbelastingplichtigen wordt de uitwerking voor deze belastingplichtige in dit hoofdstuk gesplitst.

2.2 Dividendbelasting voor de binnenlandsbelastingplichtige

De heffing van dividendbelasting vindt plaats op het moment dat een vennootschap dividend uitkeert aan haar aandeelhouders. Het in Nederland geldende tarief van de dividendbelasting is 15 procent⁸; dit tarief moet van het uitgekeerde bedrag worden ingehouden. Stel de vennootschap keert 100.000 euro aan dividend uit dan moet er dus 15.000 euro ingehouden worden. Binnen een maand nadat het dividend beschikbaar is gesteld moet iemand in naam van de vennootschap, meestal een bestuurder, aangifte doen doormiddel van het formulier ‘aangifte dividendbelasting’⁹ en moet de verschuldigde belasting overgemaakt worden naar de belastingdienst.

⁷ Wet op de dividendbelasting, Artikel 1.

⁸ Wet op de dividendbelasting, Artikel 5 (tarief).

⁹ Als u dividend uitkeert,

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/dividendbelasting/als_u_dividend_uitkeert/.

Het uitgekeerde netto-dividend komt terecht bij de aandeelhouders van de uitkerende vennootschap. Wie welk deel van van het uitgekeerde bedrag krijgt wordt bepaald aan de hand van hoeveel en wat voor soort aandelen de individuele aandeelhouders hebben. Een vennootschap kan verschillende binnenlandse aandeelhouders hebben en deze zijn te verdelen in 4 groepen,

- 1: Een natuurlijk persoon die een aanmerkelijk belang heeft in de vennootschap
- 2: Een natuurlijk persoon die geen aanmerkelijk belang heeft in de vennootschap
- 3: Een rechtspersoon waar het bezit in de uitkerende vennootschap niet als deelneming wordt gezien
- 4: Een rechtspersoon waar het bezit in de uitkerende vennootschap wel als deelneming wordt gezien

Naast dat dividend wordt belast met dividendbelasting wordt het ook nog als inkomen of winst belast bij de ontvanger. De manier waarop dit gebeurt verschilt per hierboven genoemde groep.

2.2.1 Een natuurlijk persoon die een aanmerkelijk belang heeft in de vennootschap

Het is van essentieel om te bepalen of een aandeelhouder een aanmerkelijk belang heeft omdat er binnen de Nederlandse inkomstenbelasting een verschil in behandeling is tussen aandelen die wel als aanmerkelijk belang worden aangemerkt, en aandelen die dit niet worden. Als er sprake is van een aanmerkelijk belang worden de inkomsten belast in box 2¹⁰, is er geen aanmerkelijk belang aanwezig dan vallen de aandelen onder het vermogen in box 3.

Er is sprake van een aanmerkelijk belang wanneer een persoon al dan niet tezamen met zijn partner, direct of indirect:

a.

Voor ten minste 5% van het geplaatste kapitaal aandeelhouder is in een vennootschap waarvan het kapitaal geheel of ten dele in aandelen is verdeeld;

¹⁰ artikel 4.1 Wet IB.

b.

Rechten heeft om direct of indirect aandelen te verwerven tot ten minste 5% van het geplaatste kapitaal;

c.

Winstbewijzen heeft die betrekking hebben op ten minste 5% van de jaarwinst van een vennootschap dan wel op ten minste 5% van wat bij liquidatie wordt uitgekeerd;

d.

gerechtigd is tot ten minste 5% van de stemmen uit te brengen in de algemene vergadering van een in artikel 4.5a bedoelde rechtspersoon.¹¹

Het is ook nog mogelijk een aanmerkelijk belang te verkrijgen wanneer je niet aan de bovenstaande voorwaarden voldoet. Op het moment dat iemands bloed of aanverwanten een aanmerkelijk belang hebben in een vennootschap waar jij zelf ook aandelen in hebt worden de aandelen van deze persoon ook automatisch gezien als aanmerkelijk belang, dit wordt ook wel de meetrekregeling genoemd.¹²

Op het moment dat het aandelenbezit van een natuurlijk persoon wordt aangemerkt als aanmerkelijk belang worden de dividend opbrengsten hieruit dus belast in box 2 tegen 25%.¹³ Wel is het zo dat de dividendbelasting een voorheffing is van de inkomstenbelasting.¹⁴ Dit zorgt ervoor dat de belastingplichtige uiteindelijk netto maar 25% belasting betaald over het dividend wat via de aanmerkelijk belang aandelen verkregen wordt.

2.2.2 Een natuurlijk persoon die geen aanmerkelijk belang heeft in de vennootschap

Op het moment dat het aandelenbezit van een natuurlijk persoon niet voldoet aan de hierboven genoemde eisen wordt het gezien als vermogen. In Nederland wordt belasting geheven over inkomsten uit vermogen. Je vermogen wordt gemeten op 1 januari van elk jaar en is de waarde van je bezittingen min de waarde van je schulden.¹⁵ In box 3 wordt er over dit vermogen een forfaitair rendement berekend wat als grondslag voor de belasting wordt gebruikt. Tot 2017 was dit forfaitaire rendement een vast percentage maar heeft nu een progressief karakter gekregen. Over het berekende rendement moet 30 procent belasting worden betaald.¹⁶ Op het moment dat iemand dividend ontvangt uit aandelen die in het

¹¹ artikel 4.6 Wet IB, begripsbepaling aanmerkelijk belang.

¹² artikel 4.10 Wet IB, meetrekregeling.

¹³ artikel 2.12 Wet IB, tarief aanmerkelijkbelang.

¹⁴ artikel 9.2 Wet IB, voorheffing.

¹⁵ Belastingdienst, vermogen en aanmerkelijk belang.

¹⁶ Artikel 2.13 IB.

vermogen van box 3 vallen mag de door de vennootschap betaalde dividendbelasting over dat dividend worden verrekend met de te betalen inkomstenbelasting, de dividendbelasting is namelijk een voorheffing van de inkomstenbelasting.¹⁷ Dit heeft dus weer als gevolg dat de dividendbelasting niet drukt op deze natuurlijk persoon.

2.2.3 een rechtspersoon waar het bezit in de uitkerende vennootschap niet als deelneming wordt gezien

Het is ook mogelijk dat de aandelen van een vennootschap in handen zijn van een andere vennootschap. Ook in dit geval kan je 2 situaties onderscheiden, de situatie waarin het aandelenbezit als deelneming kan worden gezien en de situatie waarin dit niet zo is. In de situatie dat het aandelenbezit niet wordt gezien als een deelneming zal het verkregen dividend worden gezien als winst en over deze winst zal dus vennootschapsbelasting moeten worden betaald. Maar net zoals bij de inkomstenbelasting is de dividendbelasting een voorheffing van de vennootschapsbelasting.¹⁸ Dit resulteert er dus in dat al betaalde dividendbelasting kan worden verrekend met de te betalen vennootschapsbelasting. Er wordt dus netto niet meer belasting betaald over het dividend dan wanneer er geen dividendbelasting zou zijn afgedragen.

2.2.4 een rechtspersoon waar het bezit in de uitkerende vennootschap wordt gezien als deelneming.

De laatste categorie is die van rechtspersonen waar het aandelenbezit wordt gezien als een deelneming. Er wordt gesproken over een deelneming wanneer de moedervernootschap in het bezit is van minimaal 5% van de aandelen in het nominaal gestorte aandelenkapitaal van de dochtervennootschap. Wanneer er sprake is van een deelnemingen blijven alle voordelen uit hoofde hiervan buiten beschouwing bij het bepalen van de winst.¹⁹ Dit zou dus kunnen betekenen dat er geen winst is om de al betaalde dividendbelasting mee te verrekenen. Het is echter zo dat er voor deelnemingen een vrijstelling geldt voor de dividendbelasting. De

¹⁷ Artikel 9.2 IB.

¹⁸ Artikel 25 VPB.

¹⁹ Art 13 lid1 VPB, deelnemingsvrijstelling.

uitkerende vennootschap moet dit wel aangeven in hun aangifte dividendbelasting. In het geval dat dit niet gebeurt is kan de betaalde dividendbelasting meestal alsnog worden verrekend in de aangifte vennootschapsbelasting.²⁰

2.3 dividendbelasting voor de buitenlandsbelastingplichtige

Wanneer een aandeelhouder niet woonachtig is in Nederland kan dit gevolgen hebben voor hoe de Nederlandse dividendbelasting voor hem uitwerkt. Waar, zoals eerder al uitgelegd, Nederlandse aandeelhouders de dividendbelasting vaak kunnen verrekenen met de inkomstenbelasting of vennootschapsbelasting is dit voor buitenlandse aandeelhouders niet altijd het geval. Er zijn dus gevallen waar de Nederlandse dividendbelasting zorgt voor dubbele belastingheffing over dividend ontvangen door een buitenlandse aandeelhouder. De manier waarop de Nederlandse dividendbelasting in het buitenland wordt behandeld hangt in de meeste gevallen af van een belastingverdrag. In een belastingverdrag staan afspraken gemaakt tussen 2 landen over wie in grensoverschrijdende situatie tussen die 2 landen het heffingsrecht heeft en wie er eventueel moet voorzien in het voorkomen van een dubbele heffing. In een verdrag zijn vaak ook afspraken gemaakt over de dividendbelasting. Nederland heeft ruim 100 belastingverdragen.²¹ Veel verdragen die Nederland sluit zijn gebaseerd op het OESO-modelverdrag. De OESO is een samenwerkingsverband tussen 35 landen ten behoeve van economische samenwerking en ontwikkeling. Het modelverdrag is opgesteld als 'startpunt' bij verdragsonderhandelingen. Artikel 10 van dit model verdrag gaat over dividenden en de eerste twee leden over de toewijzing van de heffingsbevoegdheid luiden:

1. Dividends paid by a company which is a resident of a Contracting State to a resident of the other Contracting State may be taxed in that other State.

2. However, such dividends may also be taxed in the Contracting State of which the company paying the dividends is a resident and according to the laws of that State, but if the beneficial owner of the dividends is a resident of the other Contracting State, the tax so charged shall not exceed:

²⁰ Vrijstelling dividendbelasting, belastingdienst.

²¹ Verdragen overzicht per 1 januari 2018 Rijksoverheid.

a) 5 per cent of the gross amount of the dividends if the beneficial owner is a company (other than a partnership) which holds directly at least 25 per cent of the capital of the company paying the dividends;

b) 15 per cent of the gross amount of the dividends in all other cases.

The competent authorities of the Contracting States shall by mutual agreement settle the mode of application of these limitations.

*This paragraph shall not affect the taxation of the company in respect of the profits out of which the dividends are paid.*²²

Lid 1 van dit artikel wijst de heffingsbevoegdheid toe aan het woonland van de ontvanger van het dividend. Lid 2 voegt daaraan toe dat het land waar het bedrijf wat dividend uitkeert ook dividendbelasting mag inhouden, wel zijn hier beperkingen aan gegeven. Op het moment dat er sprake is van het een belang van minimaal 25 procent mag het bronland maximaal 5 procent inhouden. De tweede beperking is dat in alle andere gevallen er maximaal 15 procent ingehouden mag worden. Dit is voor Nederland echter geen beperking omdat het geldende tarief 15 procent is.

Om een nog beter beeld te krijgen van hoe de dividendbelasting in combinatie met een verdrag uitwerkt is het handig om een grensoverschrijdende situatie met Duitsland te schetsen. Het dividend artikel in het verdrag Nederland-Duitsland is op één extra beperking na gelijk aan dat van het OESO-modelverdrag. De extra beperking luidt: '10 percent van het brutobedrag van de dividenden, indien de uiteindelijk gerechtigde een pensioenfonds is dat inwoner is van Nederland;'²³ deze beperking beperkt alleen de heffing van dividendbelasting door Duitsland en is voor dit onderzoek dus niet relevant.

Op het moment dat een Duitser dividend ontvangt van een Nederlands bedrijf moet er dus in het verdrag worden gekeken hoe beide landen hier mee om moeten gaan. Afhankelijk van hoe groot het aandelenbelang van de Duitser in het Nederlandse bedrijf is zal Nederland 5 of 15 procent inhouden. Duitsland zal volgens het verdrag voor deze ingehouden dividendbelasting moeten voorzien in voorkoming van dubbele heffing en gaat de

²² OECD-modelconvention, artikel 10.

²³ Verdrag Nederland-Duitsland, <http://wetten.overheid.nl/BWBV0005862/2016-12-31>.

Nederlandse belasting dus verrekenen. Dus niet de Duitse aandeelhouder maar de Duitse belastingdienst voelt de Nederlandse belasting in de portemonnee.

In het geval dat de Duitse aandeelhouder ook een bedrijf of rechtspersoon is werkt het verdrag op dezelfde manier uit, echter zorgen richtlijnen en wetten van de Europese Unie voor een verschil. Wanneer een kwalificerende EU-entiteit een belang heeft in een Nederlandse entiteit die voor de Nederlandse wet zou kwalificeren voor de toepassing van de deelnemingsvrijstelling, dan geldt er een vrijstelling voor de dividendbelasting.²⁴ Nederland streeft ernaar om in deelnemingsituaties altijd een vrijstelling van de dividendbelasting te verlenen.

Een Duitse aandeelhouder kan dus door de afspraken in het verdrag altijd zijn betaalde Nederlandse dividendbelasting verrekenen in eigen land. Dit zorgt ervoor dat de Nederlandse belasting enkel drukt op de Duitse belastingdienst.

Het is echter niet zo dat in elk land de Nederlandse dividendbelasting volledig verrekend kan worden. In het Verenigd Koninkrijk is het bijvoorbeeld zo dat de eerste 2000 pond aan dividend vrijgesteld is.²⁵ Hierdoor zijn er dus situaties waarin het niet mogelijk is de Nederlandse belasting (volledig) te verrekenen. Ook zijn er nog landen die niet willen voorzien in de verrekening en de buitenlandse belasting slechts zien als kosten²⁶, deze behandeling is minder gunstig dan een verrekening en zorgt ervoor dat de druk van de Nederlandse belasting verdeeld wordt tussen de belastingplichtige en de desbetreffende belastingdienst. Hoeveel buitenlands belastingplichtige de belasting niet kunnen verrekenen is lastig vast te stellen. Dit komt door het feit dat het onbekend is wie er Nederlandse aandelen bezit en het aandeelhouderschap bij beursgenoteerde fondsen niet wordt geregistreerd. Het is daardoor dus onduidelijk hoeveel procent van de dividendbelasting ook daadwerkelijk betaald wordt door buitenlandse aandeelhouders en dus niet kan worden verrekend. Wel kan er een schatting worden gemaakt wanneer er wordt gekeken naar de 10 grootste AEX bedrijven. Onderzoeksbureau SOMO heeft de aandeelhouders van deze bedrijven geanalyseerd en geconcludeerd dat 77 procent van deze aandeelhouders wonen in een land waar er de mogelijkheid is tot verrekenen.²⁷

²⁴ Weekblad voor Fiscaal Recht, De hoogste tijd voor afschaffing van de dividendbelasting: een economische analyse.

²⁵ Tax on Dividends, <https://www.gov.uk/tax-on-dividends>.

²⁶ Notitie 2017-0000088985, Ministerie van financiën .

²⁷ Afschaffing van de dividendbelasting wie wint er nou? Somo.

2.4 Dividendbelasting in de rest van de wereld

Nadat het duidelijk is hoe de dividendbelasting in Nederland precies werkt is ook interessant om te bekijken hoe de rest van de wereld omgaat met het belastingen van dividend. Is Nederland een uitzondering wanneer het de dividendbelasting afschaft of zijn er meer landen die dividend niet belastingen?

Binnen Europa heffen Cyprus, Estland, Letland, Malta, Hongarije en het Verenigd Koninkrijk geen dividendbelasting. Alle overige lidstaten van de Europese Unie kennen wel een dividendbelasting.²⁸ In de rest van de wereld is er nog een groot aantal landen die geen dividendbelasting heft. Maar zoals te zien in het onderstaande figuur zijn dit vooral kleine economieën waarvan een aantal, bijvoorbeeld Isle of Man, bekend staan als belastingparadijs.

Andorra	Curaçao	Irak	Liechtenstein	Myanmar	Verenigde Arabische emiraten
Anguilla	Cyprus	Isle of Man	Macao	Nauru	Verenigd Koninkrijk
Bahrein	Estland	Jersey	Madagaskar	Palau	Vanuatu
Bermuda	Gibraltar	Jordanië	Maleisië	Qatar	Vietnam
Brazilië	Guernsey	Kosovo	Maldiven	Singapore	
Britse Maagdeneilanden	Hong Kong	Koeweit	Malta	Sint Maarten	
Brunel	Hongarije	Letland	Mauritius	St. Lucia	
Kaaiman Eilanden	India	Libië	Monaco	Syrië	

Figuur 1, jurisdicties zonder dividendbelasting

Ook het Britse Kanaaleiland Jersey staat op deze lijst. Jersey is recent in opspraak gekomen toen bekend werd dat Shell miljarden aan Nederlandse dividendbelasting heeft ontdoken via Jersey. Doormiddel van een constructie in het leven geroepen door de aandeelhouders van Shell werd ruim 45 miljard euro aan dividend uitgekeerd. Dit alles gebeurde met toestemming van de Nederlandse belastingdienst.

De landen die wel dividendbelasting heffen doen dit tegen allerlei verschillende tarieven. Sommige landen hanteren een veel lager tarief dan de 15 procent die nu nog in Nederland wordt gebruikt. Zo heeft Italië, voor bepaalde dividend, een tarief van slechts 1,4 procent. Ook

²⁸ Deloitte withholding taks tabel.

hogere tarieven zijn geen uitzondering. In Duitsland geldt een tarief van 25 procent. Het valt dus op dat de belastingdruk op dividend over heel de wereld erg verschilt

2.5 Conclusie

Zoals in de situaties hierboven beschreven duidelijk wordt merken binnenlandsbelastingplichtige weinig van de dividendbelasting. Voor natuurlijk personen maakt het niet voor de dividendbelasting niet uit of er sprake is van een aanmerkelijk belang. De betaalde belasting kan worden verrekend met de box 2 of box 3 heffing van de inkomstenbelasting. Hierdoor voelt de inwoner van Nederland de dividendbelasting niet in zijn portemonnee maar levert het de belastingdienst netto ook niks op. Voor binnenlandse rechtspersonen geldt hetzelfde, of er nu sprake is van een deelneming of niet, de dividendbelasting drukt ook niet op deze rechtspersonen. De 1,4 miljard euro die bij de afschaffing verloren gaat komt dus bij de buitenlandsbelastingplichtigen vandaan. Het grootste deel van deze groep, naar schatting uit het onderzoek wat bij voetnoot 27 al is aangehaald 77 procent, kan de betaalde belasting verrekenen met te betalen belasting in het eigen woonland. Op het moment dat een buitenlandsbelastingplichtige de belasting verrekent kost dit uiteindelijk de overheid in het desbetreffende land geld. Wanneer de dividendbelasting wordt afgeschaft merken Nederlanders daar weinig van in hun portemonnee. De echte winnaars zijn de buitenlandse- overheden en de belastingplichtigen. De overheden hoeven niet meer te verrekenen en de buitenlandse aandeelhouders krijgen netto meer dividend.

Hoofdstuk 3 De voordelen van de afschaffing van de dividendbelasting

3.1 Inleiding

Dat het nieuwe kabinet de dividendbelasting wil afschaffen is natuurlijk niet zonder reden. Volgens de voorstanders binnen de regering zit aan de afschaffing een flink aantal positieve gevolgen. Zo wordt er als belangrijkste reden gegeven dat het goed is voor het Nederlandse vestigingsklimaat. Afschaffing houdt Nederland aantrekkelijk voor multinationals. Op het moment dat extra multinationals zich in Nederland gaan vestigen zorgt dit ook voor meer werkgelegenheid. Naast bedrijven zou de afschaffing ook investeringen vanuit het buitenland kunnen aantrekken; dit is een goeie impuls voor de Economie.

Niet alleen in de politiek worden er voorstanders voor het plan van afschaffen gevonden, ook binnen de vakliteratuur zijn er ook positieve geluiden te horen. Hierin worden nog andere argumenten naar voren gebracht zoals de administratieve lastenverlichting voor zowel belastingplichtige als belastingdienst²⁹ en het feit dat het heffen en innen van een dividendbelasting een risicovol bezit is voor overheden wegens de mogelijke strijdigheid met het EU-recht³⁰. In dit hoofdstuk komen de argumenten van de verschillende voorstanders aan bod en worden de genoemde voordelen uitgelicht en onderzocht.

3.2 Het vestigingsklimaat

Het klimaat komt binnen de politiek al jaren regelmatig aan bod en sinds de discussie over de dividendbelasting is het argument over het vestigingsklimaat ook niet meer uit de Tweede Kamer weg te denken. Voor de Nederlandse economie is het belangrijk dat multinationals zich vestigen en gevestigd blijven in Nederland. De aanwezigheid van deze grote bedrijven hebben allerlei positieve effecten, in het memo die tijdens de formatie in de Tweede Kamer is gebruikt wordt het belang van de aanwezigheid van hoofdkantoren aan de hand van verschillende

²⁹ Weekblad voor Fiscaal Recht, Niet afschaffen van dividendbelasting vormt een steeds groter risico. Mr. J.W. Rompen.

³⁰ NDFR Dividendbelasting een duister bestaan, prof dr. P. Kavelaars.

punten benadrukt.³¹ Op de eerste plaats zorgen grote hoofdkantoren voor banen, de hoofdkantoren van de top 100 concernkantoren in Nederland genereren 29.000 fte directe werkgelegenheid en 62.000 fte indirecte werkgelegenheid. Fte staat hier voor fulltime equivalent, oftewel een volledige werkweek van +/- 39 uur. Dit zou dus betekenen dat deze hoofdkantoren 91.000 fulltimebanen genereren binnen Nederland. Hoewel de werkloosheid in Nederland op slechts 4 procent³² ligt is er nog zeker ruimte voor verbetering en zijn deze concerns die zoveel werkgelegenheid genereren dus erg belangrijk. Ook hebben multinationals een aanzuigende werking. Ze trekken hoogwaardig zakelijk en technisch personeel aan, dit is erg belangrijk voor de kenniseconomie van Nederland. Neem als voorbeeld het hightechbedrijf ASML. ASML verwachtte in 2018 3.000 mensen meer nodig te hebben en volgens topman Peter Wennink is de Nederlandse vijver aan technici behoorlijk leeggevoerd en komt daardoor dus 60 procent van de nieuwe werknemers uit het buitenland. Daarnaast betalen deze grote bedrijven ook belasting in Nederland wat goed is voor de schatkist van het Nederlandse rijk. Ten slotte wordt in de memo nog aangehaald dat het hebben van concernhoofdkantoren en wereldspelers in Nederland grote politiek-bestuurlijke voordelen heeft.

In het memo is ook te lezen dat het vestigingsklimaat voor deze hoofdkantoren onder druk staat.³³ Zo telt Nederland 14 hoofdkantoren van Fortune 500 bedrijven. De Fortune 500 is een ranglijst van bedrijven uit de Verenigde Staten waarin de bedrijven worden gerangschikt naar grote van hun omzet. Dit aantal van 14 is al jaren niet meer gegroeid en het ziet er naar uit dat de kans groter is dat dit aantal daalt. Dit beeld wordt ondersteund door de vestigingsklimaat monitor van het NFIA (*Netherlands foreign investments agency*), ze concluderen dat de positie van Nederland, wat bekend staat als aantrekkelijk land, aan het verslechteren is. De fiscaliteit is wordt als belangrijkste factor genoemd. Fiscaliteit is voor het Nederlandse vestigingsklimaat een extra belangrijke factor. Omdat Nederland een klein land is wat bijvoorbeeld niet het voordeel heeft van een grote thuismarkt.

De grote vraag is echter of de afschaffing van de dividendbelasting er ook daadwerkelijk voor zorgt dat Nederland aantrekkelijker is als vestigingsland. Zeker nu uit hoofdstuk 1 blijkt dat het voor de grootste groep aandeelhouders niet uitmaakt of er dividendbelasting wordt

³¹ Notitie 11, memo dividendbelasting en vestigingsklimaat, bijlage 1.

³² Eurostat.

³³ Notitie 11, memo dividendbelasting en vestigingsklimaat, bijlage 2.

ingehouden. Daarnaast hangt het vestigingsklimaat af van een groot aantal verschillende factoren zoals bijvoorbeeld opleidingsniveau, leefklimaat, bereikbaarheid en betrouwbaarheid van de regering. Ook het belastingstelsel is één van die factoren en de dividendbelasting is daar weer een onderdeel van.

Uit de memo's vrijgegeven door premier Rutte blijkt dat toenmalig Staatsecretaris Wiebes tijdens de formatie een aantal voorbeelden heeft aangedragen van bedrijven die wegens de dividendbelasting niet voor Nederland hebben gekozen of zelfs uit Nederland weg zijn gegaan. Uit onderzoek van RTL Z is gebleken dat het memo bol staat van de misleidende claims.³⁴

Zo wordt als eerst de grote farmaceut Mylan genoemd. Mylan zou zijn hoofdkantoor niet in Nederland hebben geplaatst vanwege de aanwezige dividendbelasting. Als bewijs hiervoor wordt verwezen naar het stuk *'Mylan Merger Highlights New Corporate Tax Strategy: Spinversion'*³⁵. Maar wanneer er goed naar dit artikel gekeken wordt valt het op dat dit artikel hier helemaal geen bewijs voor is. Het artikel beschrijft hoe de Amerikaanse farmaceut een belastingtruc toepast, een Nederlandse NV opricht, en op deze manier de te betalen vennootschapsbelasting in Amerika wil verminderen.

Ook noemt Wiebes de Amerikaanse bedrijven Fiat en Chrysler. Hij stelt dat deze bedrijven om fiscale redenen niet hebben gekozen voor Nederland. Dit wordt ondersteund door het artikel *'Fiat Chrysler Plan Takes Advantage of Finance, Tax Benefits'* uit de Wall Street Journal.³⁶ Dit artikel beschrijft inderdaad het feit dat er voor een fiscale vestigingsplaats in het Verenigd Koninkrijk is gekozen vanwege het feit dat ze hier geen dividendbelasting kennen. Maar daarnaast blijven de bedrijven juridische in Nederland gevestigd wegens andere economische voordelen. Voor beide landen levert dit echter bijna geen extra banen op want de echte hoofdkantoren zijn elders gevestigd.

Verzekeraar AON verhuisde in 2012 van Chicago naar London. Wiebes verwijst in de Memo naar het stuk *'The real reason AON is moving its headquarters to the UK'*.³⁷ Als fiscale reden wordt gegeven dat het Verenigd Koninkrijk dividend uitgekeerd aan de moeder niet belast. Dit soort dividenden worden in Nederland ook niet belast wegens de al eerder besproken deelnemingsvrijstelling. Dit kan dan ook niet de reden zijn dat AON het verenigd Koninkrijk boven Nederland verkiest en is dit artikel dus ook geen goede onderbouwing hiervoor.

³⁴ Bewijs! Wiebes in dividendmemo rammelt aan alle kanten.

³⁵ Mylan Merger Highlights New Corporate Tax Strategy: Spinversion.

³⁶ Fiat Chrysler Plan Takes Advantage of Finance, Tax Benefits, the wall street journal.

³⁷ *The real reason AON is moving its headquarters to the UK.* J. Dalton.

Daarnaast staat er in het artikel dat; *'The move – wich will only involve about 20 employees from the company's leadership team – is expected to take place later this year, following a shareholder vote in may.'* Hieruit blijkt weer dat hoewel er wordt gekozen voor verplaatsing van een fiscaal hoofdkantoor dit geen grote hoeveelheden banen met zich meebrengt voor dat land.

3.3 De strijdigheid met het Europees recht

Naast de argumenten, vooral aangedragen vanuit de politiek, die eerder in dit hoofdstuk besproken zijn komen de fiscalisten die voor de afschaffing van de dividendbelasting zijn met nog een ander argument. Zoals al gebleken uit hoofdstuk 1 wordt de dividendbelasting vooral opgebracht door niet inwoners van Nederland. Gekeken naar de verschillende verkeersvrijheden binnen het Europees recht, zoals bijvoorbeeld de vrijheid van kapitaal en de vrijheid van vestiging³⁸, is een heffing zoals de dividend belasting vragen om problemen.³⁹ De reikwijdte van de dividendbelasting is dan ook door de jaren heen aanzienlijk ingeperkt. Dit mede dankzij een heel aantal procedures die zijn behandeld door de Hoge Raad en het Hof van Justitie. Bij de belastingdienst zijn er sinds 2006 ruim 30.000 verzoeken om teruggaaf ingediend door buitenlandse beleggingsfondsen. Al deze verzoeken hebben te maken met de mogelijke strijdigheid van het EU recht. De Hoge Raad heeft aan het Hof van Justitie EU prejudiciële vragen gesteld over deze verzoeken en het arrest hierover wordt verwacht in de tweede helft van 2018. Met al deze procedures is een bedrag van 1.7 miljard euro gemoeid.⁴⁰ Het niet afschaffen van de belasting zorgt dan ook voor een groot risico wat betreft het terugbetalen van al geheven belasting en eventueel zelfs een boete in de vorm van het vergoeden van rente.⁴¹ Met de afschaffing van deze belasting dekt de Nederlandse overheid zichzelf dus in tegen de mogelijke claims. Tot op de dag van vandaag is nog lang niet alles duidelijk rondom de dividendbelasting binnen de EU⁴² er verschijnt nog regelmatig jurisprudentie rond deze kwestie en de afschaffing van deze belasting zal dan ook een hoop duidelijkheid scheppen en deze procedures overbodig maken. Wel moet worden opgemerkt dat het heffen van dividendbelasting niet verboden is door het EU recht en dat slechts enkele

³⁸ Verdrag werking Europese unie, art 49 + 63.

³⁹ weekblad voor Fiscaal Recht, Niet afschaffen van dividendbelasting vormt een steeds groter risico. Mr. J.W. Rompen.

⁴⁰ Memo: vraag over juridische risico's.

⁴¹ Hof 's-Hertogenbosch 9 maart 2012, nr. 11/00451, L/N BV9630.

⁴² Dividendbelasting binnen de EU: the never ending story continues. Drs. B.J. Kiekebeld.

onderdelen van de heffing onder druk staan, daarnaast is Nederland lang niet het enige land binnen Europa wat dividendbelasting heft.

3.4 Investerings

Als positief gevolg van de afschaffing van de dividendbelasting wordt ook een toename van de hoeveelheid investeringen genoemd. De VNO-NCW, de grootste werkgeversorganisatie van Europa stelt zelfs dat de afschaffing een *'onmisbaar onderdeel van de bredere investeringsagenda die Nederland klaar maakt voor de toekomst.'*⁴³ is. Dat de investeringen zullen stijgen is het gevolg van verschillende factoren. Als eerst zijn buitenlandse investeerders, vooral degenen die de Nederlandse dividendbelasting op dit moment niet volledig kunnen verrekenen, eerder bereid om in Nederland te investeren wanneer er geen dividendbelasting meer wordt ingehouden over dividenden die naar ze worden uitgekeerd. Wanneer er wel een dividendbelasting aanwezig is laten de buitenlandse investeerders dit meewegen in hun investeringsbeslissing en verwachten ze bijvoorbeeld een hoger rendement. Maar in een andere artikel gaat econoom Bas Jacobs hier tegenin. Hij stelt: *'De afschaffing van de dividendbelasting kan theoretisch een positief effect hebben op de investeringen en de werkgelegenheid,'* schrijft hij, *'Maar de condities waaronder dat het geval is, zijn empirisch uitermate onwaarschijnlijk: i) bedrijven zouden niet goed financiering kunnen krijgen op internationale kapitaalmarkten, ii) er zouden geen belastingverdragen zijn ter voorkoming van dubbele belastingheffing, en iii) bedrijven zouden alle investeringen aan de marge financieren met aandelenuitgiftes. De economische effecten van de verlaging van de dividendbelasting zijn waarschijnlijk verwaarloosbaar.'*⁴⁴ Het tweede punt ligt minder voor de hand. In het artikel 'De hoogste tijd voor afschaffing van de dividendbelasting: een economische analyse', ook al terug te vinden bij voetnoot 24, wordt op een economische manier uitgewerkt hoe de dividendbelasting een drukkende werking hebben op de prijzen van Nederlandse aandelen. Deze uitleg zal hier kort worden samengevat. Er wordt uitgegaan van een situatie waar het voor de financiering van nodig is dat buitenlandse aandeelhouders aandelen kopen daarnaast gaan ze uit van de aandeelhouder die in eigen land niet kan verrekenen. Deze buitenlandse investeerders die niet kunnen verrekenen hebben minder geld over voor een Nederlands aandeel dan een binnenlandsbelastingplichtige, deze kan de

43 VNO-NCW, Position paper VNO-NCW t.b.v. hoorzitting/rondetafelgesprek Dividendbelasting d.d. 14 december 2017.

44 Blind gokken met de dividendbelasting, Bas Jacobs.

betaalde dividendbelasting namelijk wel verrekenen. Wanneer het voor een bedrijf dus nodig is om investeringen uit het buitenland te ontvangen zal de prijs dus dalen door de lagere betalingsbereidheid van de investeerders uit het buitenland. Door de dividendbelasting wordt de prijs van het aandeel bepaald door de investeerder die in eigen land onderworpen is aan de hoogste belastingvoet. Dit fenomeen zorgt er dus voor dat aandelen aan een groot deel van de kopers wordt verkocht voor een lager bedrag dan ze ze bereid zijn te betalen, hierdoor vallen de investeringen in Nederland lager uit. Aan het stijgen van de prijzen van Nederlandse aandelen hangt nog een voordeel, het maakt de bedrijven beter bestand tegen buitenlandse overnames. Zoals te zien was bij Unilever en Akzonobel lopen Nederlandse multinationals het risico om overgenomen te worden, het stijgen van de aandelenprijzen kan er dan voor zorgen dat Nederlandse bedrijven Nederlands blijven. Als laatst wordt de toename van het aantal investeringen vaak gekoppeld aan de verbetering van het vestigingsklimaat die eerder in dit hoofdstuk is besproken. Grote bedrijven doen grote investeringen dus als meer van die bedrijven naar Nederland komen zullen de investeringen ook stijgen

3.5 Weerlegging van tegenargumenten

Tegenstanders van de afschaffing van de dividendbelasting, wiens argumenten in het volgende hoofdstuk aan bod komen, stellen dat de afschaffing een cadeau is voor buitenlandse overheden. Fiscalist Jaap Bellingwout werkzaam bij KPMG en aan de Vrije universiteit in Amsterdam stelt dat dit totaal niet het geval is.⁴⁵ In zijn artikel in het Weekblad fiscaal recht brengt hij de argumenten naar voren dat als alle buitenlandse aandeelhouders de Nederlandse dividendbelasting zouden kunnen verrekenen er niet zo'n groot aantal rechtszaken tegen deze belasting lopen. Hij stelt dat voor een groot aantal buitenlandse beleggers de Nederlandse dividendbelasting een eindheffing is. Dit argument zet hij kracht bij met het feit dat een groot aantal Nederlandse beleggers de dividendbelasting niet kunnen verrekenen en het naïef is om te stellen dat buitenlandse investeerders dit wel altijd kunnen. Daarnaast geven de tegenstanders van de afschaffing van de dividendbelasting ook nog als argument dat de afschaffing uit de lucht komt vallen. Dit is totaal niet waar volgens de fiscalisten Prof. mr. F.P.G Pötgens en mr. P.H. Sleurink. In het artikel 'De afschaffing van de

⁴⁵ Afschaffing dividendbelasting: dringend gewenst, WFR, J. Bellingwout.

dividendbelasting in fiscaal-juridisch perspectief⁴⁶ merken zij op dat het eerste geluid voor afschaffing van de dividendbelasting al in 2005 naar voren kwam. Toenmalig Staatsecretaris van Financiën Joop Wijn was destijds al voor een verlaging van de belasting van 25 procent naar 15 procent. Dit als opstapje naar de complete afschaffing van de belasting. Hierna zou er nog regelmatig gepleit zijn voor deze maatregel. Maar er was telkens niet voldoende geld om deze door te voeren.

3.6 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn de potentiële voordelen van de afschaffing van de dividendbelasting aan bod gekomen. Om te beginnen het grootste argument dat in de discussie maar terug blijft komen, het vestigingsklimaat. Hoofdkantoren zijn voor Nederland erg belangrijk om meerdere redenen: ze zorgen voor banen, hebben een aanzuigende kracht voor kennis en zorgen voor politiek en bestuurlijke voordelen. Het vestigingsklimaat staat onder druk en dus moet er iets gebeuren, omdat Nederland een klein land is met een kleine thuismarkt is de fiscaliteit 1 van de belangrijkste factoren voor het vestigingsklimaat. Maar de vraag blijft of de afschaffing van de dividendbelasting daadwerkelijk de goede oplossing is. Hard bewijs van bedrijven die Nederland niet hebben gekozen of hebben verlaten wegens de dividendbelasting ontbreekt. En in de gevallen waar de fiscale vestigingsplaats wel is veranderd levert dit bijna geen extra banen op voor het nieuwe thuisland.

Daarnaast is de mogelijke strijdigheid met de EU-wetgeving een reden om te belasting af te schaffen. Dit kan een hoop procedures en eventuele claims voorkomen.

Ook voor investeringen binnen Nederland zou de afschaffing een goede zaak zijn. Naast dat het verbeterde vestigingsklimaat ervoor kan zorgen dat de daardoor aanwezige grote bedrijven meer gaan investeren zouden de investeringen vanuit het buitenland stijgen en de waarde van Nederlandse aandelen toenemen. Die laatste 2 beweringen kunnen echter wel op tegenstand rekenen omdat er onrealistische aannames voor moeten worden gedaan, zoals bijvoorbeeld dat de buitenlandse investeerders niet kunnen verrekenen. Als afsluiting van dit hoofdstuk zijn twee weerleggingen van tegenargumenten aan bod gekomen. Namelijk dat de

⁴⁶ De afschaffing van de dividendbelasting in fiscaal-juridisch perspectief, WFR, Prof. mr. F.P.G Pötgens en mr. P.H. Sleurink.

afschaffing geen cadeau is voor buitenlandse overheden en dat de afschaffing zeker niet uit de lucht is komen vallen.

De voorstanders van de dividendbelasting staan dus zeker niet zonder argumenten maar ze zijn niet allemaal even sterk.

Hoofdstuk 4, de kosten van het afschaffen van de dividendbelasting

4.1 inleiding

Tegenover de voorstanders van de afschaffing is er zowel in de politiek als daarbuiten een grote groep mensen die het plan niet ziet zitten. Terwijl het Ministerie van Economische Zaken de afschaffing noodzakelijk acht is het Ministerie van Financiën juist tegen en denken zij dat het Nederland weinig gaat opleveren. De spanningen binnen de kamer omtrent dit onderwerp lopen hoog op en er heeft al meerdere keren een debat rond deze kwestie plaatsgevonden.⁴⁷ Ook buiten de politiek zijn er mensen tegen het plan en heerst er verbazing over de manier waarop het plan zo onverwachts is doorgevoerd. Zo zegt hoogleraar belastingrecht Jan van de Streek bijvoorbeeld *'Normaal gesproken worden er dikke rapporten geschreven voorafgaand aan een ingrijpende belastingherziening. In dit geval ontbreken die, en daarmee ook inzicht in de gemaakte keuzes.'* Deze verbazing heeft er mede voor gezorgd dat Premier Rutte heeft besloten memo's omtrent de afschaffing openbaar te maken.

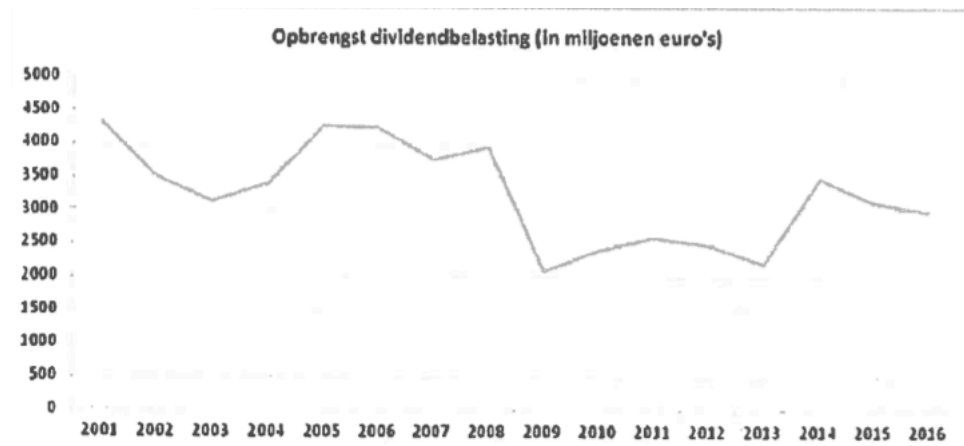
Het openbaar maken van de memo's heeft er echter niet voor gezorgd dat de tegenstanders om zijn en kritiek op het plan blijft bestaan. Het voornaamste kritiek punt zijn de misgelopen inkomsten voor de schatkist van 1,9 miljard euro. Hiernaast zijn mensen bang voor het feit dat het de belastingdruk van buitenlandsbelastingplichtige zou verschuiven naar Inwoners van Nederland, want die 1,9 miljard euro moet toch weer ergens vandaan komen. Daarnaast kan de afschaffing ervoor zorgen dat Nederland nog meer wordt gebruikt in ongewenste belastingconstructies. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste standpunten van de tegenstanders uitgewerkt en onderzocht.

4.2 De kosten

Het eerste grote kritiek punt van de afschaffing van de dividendbelasting zijn de kosten, of beter gezegd de misgelopen jaarlijkse belastinginkomsten. De opbrengsten van de dividendbelasting zijn erg volatiel. Dit komt mede doordat de hoeveelheid dividend wat een bedrijf uitkeert sterk afhangt van de conjunctuur, Als het goed gaat met de economie, en dus over het algemeen ook met bedrijven, wordt er meer winst gemaakt en dus ook meer winst uitgekeerd aan de aandeelhouders.

⁴⁷ tweede kamer, <https://www.tweedekamer.nl/nieuws/kamernieuws/debat-over-memos-afschaffing-dividendbelasting>.

Dit is goed te zien in het onderstaande figuur, in 2007 is de dividendbelasting verlaagd van 25 naar 15 procent, maar omdat het toen goed ging met de economie is het effect hiervan sterk gedempt. Ook de financiële crisis is duidelijk in de grafiek te zien.

Figuur 1, opbrengst van de dividendbelasting

In 2017 was de bruto opbrengst van de dividendbelasting 3.2 miljard euro.⁴⁸ De netto opbrengst, dus na verrekening met de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting, wordt geschat op 1,9 miljard euro. Over deze schatting heerst wat discussie maar de meeste mensen sluiten zich bij deze schatting aan.

De misgelopen belastingopbrengsten zullen dus jaarlijks ongeveer 1,9 miljard euro bedragen. Deze 1,9 miljard euro zal voor het grootste deel naar buitenlandse overheden vloeien. Ook zal dit bedrag ergens anders weer opgehaald moeten worden. De voorstanders zeggen dat dit gaat gebeuren door de grote aantrekkingskracht op multinationals en dus meer vennootschapsbelasting etc. De tegenstanders zetten hier zoals in het vorige hoofdstuk al is gebleken hun vraagtekens bij.

Maar naast deze algemeen bekende gemiste inkomsten van jaarlijks 1,9 miljard euro speelt er nog een ander aspect mee. Met de afschaffing van de dividendbelasting gaat in 1 klap de bestaande claim op alle nog niet uitgedeelde winsten verloren.⁴⁹ Op dit moment is het nog zo dat er een dividendbelastingclaim rust op bedrijven met ingehouden winsten. Pas wanneer deze winsten ook daadwerkelijk worden uitgedeeld is de belasting verschuldigd.

⁴⁸ Miljoenennota 2017.

⁴⁹ Afschaffing dividendbelasting vraagt om overgangsmaatregel, Jan van de Streek, hoogleraar belastingheffing van concerns, Universiteit van Amsterdam.

Op het moment van afschaffing gaat deze claim dus geruisloos verloren. Jan van de Streek, Hoogleraar belastingheffing van concerns, merkt op dat dit gevolg van de afschaffing onderbelicht is gebleven. Het is nog onbekend of het kabinet plannen heeft om deze claim nog voor de afschaffing te verzilveren. Daarnaast is het zo dat bedrijven zouden kunnen gaan anticiperen op de afschaffing. Door te wachten met het uitkeren van dividend zou een dividendbelastingclaim dan compleet kunnen worden vermeden. Jan van de Streek is van mening dat er een maatregel ingevoerd moet worden om dit te voorkomen.

‘Om uitstelgedrag de pas af te snijden verdient de invoering van een tijdelijke bronheffing op excessieve dividenden serieus overweging. De dividendbelasting ijlt dan na de afschaffing nog een tijdje na voor excessieve dividenden. Gedacht kan worden aan een overgangstermijn van vijf jaar, dus tot 2025. Het excessieve karakter van een dividend kan worden afgemeten aan het door een bedrijf in het recente verleden gevoerde uitkeringsbeleid. Meer dan een verdubbeling zou het predicaat excessief kunnen verdienen. Uiteraard moet wel de mogelijkheid worden geboden om de gewone commerciële jaarwinst vanaf 2020 belastingvrij uit keren, behalve voor zover die winst bestaat uit de realisatie van winstreserves die aanwezig waren op 1 januari 2020.

Een tijdelijke bronheffing op excessieve dividenden zou allesbehalve revolutionair zijn. Zo heeft een soortgelijke overgangsmaatregel gegolden in de nasleep van de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001. Toen verviel de inkomstenbelastingclaim op het daadwerkelijk genoten dividendinkomen door particuliere aandeelhouders. Daarvoor in de plaats kwam de vermogensrendementsheffing. Om te voorkomen dat bedrijven in de jaren 1999 en 2000 de uitdeling van winst zouden uitstellen en vervolgens de opgepotte winst massaal zouden uitkeren vanaf 2001, gold als overgangsmaatregel tijdelijk een belastingheffing op excessieve winstuitdelingen. En die werkt: schokeffecten bleven uit waardoor de maatregel zelfs een jaar eerder dan gepland kon worden afgeschaft. Wat mij betreft is het tijd om deze maatregel uit de kast te halen en te (her)invoeren, maar nu als overgangsrecht bij de afschaffing van de dividendbelasting.⁵⁰

⁵⁰ Jan van de Streek, hoogleraar belastingheffing van concerns, Universiteit van Amsterdam.

Het feit is dus dat de derving van belastinginkomsten mogelijk nog wel groter zou kunnen zijn dan de jaarlijkse 1,9 miljard euro, dit zet het argument dat de afschaffing een erg dure maatregel is extra kracht bij.

4.3 verschuiving van de belastingdruk

Het volgende argument volgt direct uit de hierboven besproken kostenpost van 1,9 miljard euro, want op het moment dat de dividendbelasting wordt afgeschaft moet dit bedrag ergens anders vandaan worden gehaald. Tegenstanders zijn bang dat deze last op de schouders van de inwoners van Nederland terecht gaat komen. Dit is geen ongegronde angst. Voor de derving van inkomen moet, bij hetzelfde uitgavenpatroon, dekking worden gevonden. Omdat op dit moment de inkomsten van de dividendbelasting uit het buitenland komen zou dit gepaard gaan met een verschuiving van de belastingdruk van buitenlandse aandeelhouders naar de belastingbetalers in Nederland.⁵¹

Dit argument wordt door de voorstanders weerlegd met het argument dat in het vorige hoofdstuk al uitgebreid aan bod is gekomen. De afschaffing van de dividendbelasting zou moeten zorgen voor een groei van de economie en de komst van meer internationale bedrijven. Wanneer dit gebeurt zullen bijvoorbeeld de inkomsten uit de vennootschapsbelasting stijgen. De misgelopen inkomsten zouden dan via deze weg gecompenseerd kunnen worden. De belastingdruk verschuift dan niet naar de inwoners van Nederland maar wordt opgevangen door bedrijven.

Welk kamp gelijk heeft in deze discussie is lastig te bepalen. Het is nog maar gissen wat het macro economische effect van de afschaffing gaat zijn.

4.4 Nederland belastingparadijs

Nederland staat hoog op de ranglijst van belastingparadijzen, volgens menig fiscalist is dit niet onterecht.⁵² Nederland doet volop mee aan de internationale belastingwedloop. Dit gebeurt onder hetzelfde motto als de afschaffing de dividendbelasting, Nederland moet internationaal blijven concurreren.

⁵¹ Notitie: bespreking Unilever.

⁵² Nederland staat terecht hoog op de ranglijst van belastingparadijzen, Esme Berkhout.

Tot nu toe gaat dit met succes, meer dan de helft van de Fortune-500 ondernemingen heeft een dochtervennootschap in Nederland. Hiermee is Nederland de grote favoriet.⁵³ Nederland wordt steeds populairder als instrument voor gebruik in belastingconstructies. Dankzij het kopieergedrag van bedrijven zorgt dit ervoor dat de populariteit alleen maar sneller toeneemt. Maar aan de andere kant zal deze populariteit er ook voor zorgen dat de druk op Nederland in de discussie over bestrijding van belastingontwijking toeneemt. Ook fiscalisten J. Vleggeert en H. Vording zijn van mening dat het niet onbegrijpelijk is dat Nederland gezien wordt als een belastingparadijs⁵⁴. Ze concluderen dat Nederland marktleider is op het gebied van belastingontwijking door brievenbusfirma's en dat de afschaffing van de dividendbelasting als neveneffect heeft dat het werken met brievenbusfirma's verder wordt aangemoedigd. Verder vinden ze dat de afschaffing van de dividendbelasting mager gemotiveerd is en niet doorgezet zou moeten worden.⁵⁵ Hoogleraar belastingrecht Jan van de Streek is bang dat Nederland de pinautomaat van Europa wordt wanneer de dividendbelasting is afgeschaft. Grote bedrijven gaan Nederland waarschijnlijk gebruiken om zonder heffing cash uit hun onderneming te halen. Hiernaast is Nederland recentelijk aan de schandpaal genageld door de Europese commissie voor hun fiscale beleid. Samen met 6 andere landen namelijk: België, Cyprus, Hongarije, Ierland, Luxemburg en Malta worden ze beschuldigd van het faciliteren van agressieve belastingplanning.⁵⁶ De kritiek was een onderdeel van een jaarlijks gegeven pakket aanbevelingen over het beleid van de EU-landen. Eurocommissaris Moscovici stelt dat de agressieve belastingplanning een probleem wat niet langer dragelijk is en daarnaast zegt hij dat de EU als geheel hierdoor jaarlijks 50 tot 70 miljard euro aan inkomsten misloopt.

Echter is niet iedereen het eens met het standpunt dat Nederland een belastingparadijs is. Zo sprak de Staatssecretaris van Financiën zich recentelijk nog uit tegen de uitspraken gedaan door de Europese commissie en specifiek de uitspraken van Eurocommissaris Moscovici.⁵⁷ Zo stelt de Staatssecretaris dat Moscovici zich in een persoonlijk gesprek zich niet op dezelfde manier heeft uitgelaten. Daarnaast wijst de Staatsecretaris op het feit dat de uitspraken die zijn gedaan niet als consequentie hebben dat Nederland op de EU-lijst met non-coöperatieve

⁵³ Belastingparadijs in de polder: Amerikaanse multinationals zijn dol op Nederland. M.Eerenbeemt.

⁵⁴ Is Nederland een belastingparadijs? J. Vleggeert, H. Vording.

⁵⁵ Is Nederland een belastingparadijs? J. Vleggeert, H. Vording.

⁵⁶ EU nagelt Nederland aan de schandpaal vanwege 'agressieve belastingplanning'. C. Schmidt.

⁵⁷ Nederland volgens Staatssecretaris geen belastingparadijs, vakstudienieuws.

jurisdicties wordt geplaatst. Dit zal ook nooit gebeuren omdat Nederland ruimschoots voldoet aan alle EU-standaarden. Daarnaast vindt de Staatssecretaris dat *'alle inspanningen die Nederland heeft gedaan en de tastbare resultaten die Nederland al heeft geboekt, geen enkele grond bieden om Nederland als belastingparadijs te kwalificeren en het beeld dat Nederland zou meehelpen aan agressieve belastingplanning, laat staan aan belastingontduiking, niet terecht is.'*⁵⁸ Daarnaast heeft de directeur belastingbeleid van de OESO positief gereageerd op de Nederlandse plannen tegen belastingontwijking en –ontduiking.

Het is dus duidelijk dat de meningen over of Nederland een belastingparadijs is verdeeld zijn. Hoewel een groot deel van de fiscalisten van mening is dat Nederland wel degelijk een belastingparadijs is zijn er ook fiscalisten die er niet zo overdenken. Vanuit Europa komen er geluiden dat Nederland niet te tolereren gedrag vertoont, maar toch staat Nederland niet op één van de 'zwarte-lijsten' en voldoet ze gewoon aan de door Europa gestelde normen. De Staatssecretaris is hiernaast van mening dat er geen enkele grond is om Nederland als belastingparadijs aan te merken.

Toch is het lastig om te ontkennen, mede dankzij de vele brievenbusfirma's, dat Nederland een gunstig belastingklimaat heeft gecreëerd voor multinationals. De afschaffing van de dividendbelasting zal er dan ook zeker voor zorgen dat Nederland zijn imago als belastingparadijs in stand. De discussie rondom 'Nederland het belastingparadijs' zal dan ook zeker weer opblaaien en de druk vanuit het buitenland om hier iets aan te doen toenemen.

4.5 Conclusie

In hoofdstuk 3 zijn de voordelen van de afschaffing van de dividendbelasting besproken. In dit hoofdstuk kwamen de voornaamste kosten(nadelen) aan bod. Als eerst de meest directe en duidelijke kostenpost van het afschaffen van de dividendbelasting; het mislopen van een aanzienlijk bedrag aan belastinginkomsten. Hoewel de inkomsten van de dividendbelasting erg volatiel en conjunctuurgevoelig zijn is het zeker dat door de afschaffing de Nederlandse schatkist jaarlijks een aanzienlijk bedrag misloopt. Over het bedrag bestaat discussie maar is naar schatting 1,9 miljard euro. Dit zorgt voor een gat in de begroting wat op een andere manier opgevangen zal moeten worden. De 1,9 miljard euro aan gemiste opbrengsten zullen

⁵⁸ Brief Staatssecretaris van Financiën van 23 maart 2018, nr. 2018-0000046222.

voor het grootste gedeelte naar buitenlandse overheden vloeien. Het feit dat het niet heffen van de dividendbelasting vooral een voordeel is voor buitenlandse overheden en buitenlandsbelastingplichtigen is de basis voor het tweede tegenargument. Tegenstanders zijn bang dat de afschaffing zal zorgen voor een verschuiving van de belastingdruk van buitenlands- naar binnenlandsbelastingplichtigen. Dit is een reële angst want bij hetzelfde uitgave patroon moet de misgelopen 1,9 miljard euro gecompenseerd worden.

Ten slotte wordt er gevreesd dat Nederland nog meer te boek komt te staan als een belastingparadijs. Er is al een grote groep mensen die van mening is dat het Nederlandse belastingstelsel belastingplanning te veel in de hand werkt, met de afschaffing van de dividendbelasting zal dit imago zeker niet verdwijnen. Nederland zal dan ook in ieder geval moeten zorgen dat het Europa tevreden houdt en aan de gestelde normen blijft voldoen.

Het is duidelijk geworden dat er aan de afschaffing van de dividendbelasting meerdere negatieve aspecten met zich meebrengt. Met deze negatieve aspecten moet zeker rekening gehouden worden wanneer er over wordt gegaan op de afschaffing van de dividendbelasting.

Hoofdstuk 5, samenvatting en conclusie

5.1 samenvatting en conclusie

In dit onderzoek is gekeken naar de plannen van het kabinet om de dividendbelasting af te schaffen. Als eerst is de probleemstelling beschreven. De bekendmaking door het kabinet van het plan tot afschaffing van de dividendbelasting ging direct gepaard met verontwaardiging en veel tegengeluiden. Er ontstond direct een grote groep tegenstanders die onder andere van mening zijn dat de beslissing tot afschaffen gemaakt is onder de verkeerde overwegingen en dat alleen buitenlandse beleggers en overheden hiervan profiteren.

De commotie en de grote hoeveelheid media-aandacht voor dit plan is de reden voor het schrijven van dit onderzoek. Na het vaststellen van de hierboven kort beschreven probleemstelling is in hoofdstuk 2 ingegaan op hoe de Nederlandse dividendbelasting op het moment van schrijven werkt.

Voor de Nederlandse dividendbelasting is het belangrijk of het gaat om een binnenlands- of buitenbelastingplichtige. Geconcludeerd wordt dat binnenlandsbelastingplichtigen weinig merken van de dividendbelasting zoals die nu is, en dus ook weinig baat zullen hebben bij de afschaffing hiervan. Dit komt doordat de dividendbelasting een voorheffing is van de inkomstenbelasting en deze dus verrekend kan worden.

De 1,9 miljard euro verloren inkomsten komen dus bij de buitenlandsbelastingplichtigen vandaan, bij deze buitenlandsbelastingplichtige is het van belang of er met het woonland van deze belastingplichtige een verdrag of andere maatregel ter voorkoming van dubbele belasting aanwezig is. Als dit het geval is kan de buitenlandsbelastingplichtige de dividendbelasting verrekenen met een belasting in eigen land. Bij deze groep belastingplichtige zorgt de afschaffing er dus voor dat de niet geheven dividendbelasting naar een buitenlandse overheid vloeit. Wanneer er geen sprake is van voorkoming van dubbele heffing en een buitenlandse aandeelhouder op dit moment daadwerkelijk de Nederlandse dividendbelasting is zijn portemonnee voelt zorgt de afschaffing ervoor dat hij meer dividend ontvangt en de Nederlandse aandelen voor hem aantrekkelijker zijn geworden.

Hieruit kan dus geconcludeerd worden dat de directe voordelen van de afschaffing van de dividendbelasting naar buitenlandse overheden en buitenlandsbelastingplichtige vloeien.

Maar het plan zou natuurlijk niet bestaan zonder dat er ook voorstanders zijn die geloven in positieve effecten voor Nederland. Deze positieve gevolgen zijn besproken in hoofdstuk 3.

Het belangrijkste argument is de verbetering van het Nederlandse vestigingsklimaat. Hoofdkantoren van grote multinationals zijn erg belangrijk voor Nederland. Ze zorgen voor werkgelegenheid. Daarnaast hebben ze een aanzuigende kracht voor kennis, wat belangrijk is voor de kenniseconomie van Nederland. Het Nederlandse vestigingsklimaat staat onder druk en er moet wat gebeuren, de voorstanders zien de afschaffing van de dividendbelasting als een geschikte maatregel.

Naast de positieve gevolgen voor het vestigingsklimaat wordt door fiscalisten vaak het argument naar voren gebracht over de mogelijke strijdigheid van de dividendbelasting met het Europees recht. Doordat de dividendbelasting enkel echt wordt betaald door buitenlandsbelastingplichtigen is het mogelijk in strijd met een van de Europese verkeersvrijheden. Dit heeft al voor veel jurisprudentie gezorgd en de grondslag van de belasting wordt hierdoor steeds verder uitgehouden. Afschaffing zorgt ervoor dat een hoop onduidelijkheid verdwijnt en er geen risico meer is op claims van in het gelijkgestelde belastingplichtigen.

Als laatste positieve gevolg is de toename in binnenlandse investeringen besproken. Doordat buitenlandse investeerders die op dit moment de dividendbelasting niet geheel kunnen verrekenen nu netto meer dividend ontvangen van Nederlandse aandelen worden deze aandelen nu aantrekkelijker. Daarnaast zorgt het afschaffen van de dividendbelasting voor het stijgen van de koersen van Nederlandse aandelen.

In hoofdstuk 4 zijn de standpunten van de tegenstanders aan bod gekomen. Allereerst het meest directe gevolg van de afschaffing namelijk de derving van belastinginkomsten. Wanneer de dividendbelasting wordt afgeschaft vallen er logischerwijs inkomsten voor de staat weg. Dit bedrag wordt geschat op jaarlijks 1,9 miljard euro. Daar bovenop gaat er een grote belastingclaim op ingehouden winsten verloren. Hiernaast zijn de tegenstanders bang dat de afschaffing zorgt voor een verschuiving van de belastingdruk van binnenlands-buitenlandsbelastingplichtigen. Dit komt doordat de dividendbelasting nu zijn opbrengsten haalt vanuit de buitenlandse aandeelhouders. Wanneer deze inkomsten dus wegvallen maar ernaar gestreefd wordt dat de totale belastinginkomsten gelijk blijven zal er via een andere weg extra geld binnen gebracht moeten worden. Hiernaast zal de afschaffing van de dividendbelasting de reputatie van Nederland als belastingparadijs hoog houden. Dit zorgt ervoor dat de druk vanuit het buitenland en Europa om hier iets aan te doen toe zal nemen.

Het is in dit onderzoek dus duidelijk geworden dat er door zowel de voor als tegenstanders goede argumenten naar voren worden gebracht.

Dit maakt het lastig om een eenzijdige conclusie te trekken over of de voor of tegenstanders van de afschaffing van de dividendbelasting gelijk hebben. Feit is dat de gevolgen van de afschaffing sterk afhangen van macro-economische aspecten. Wanneer de dividendbelasting wordt afgeschaft zal nog maar moeten blijken wat het daadwerkelijk doet voor het vestigingsklimaat. Dit heeft mede te maken met het feit dat bij het maken van de beslissing waar een bedrijf zich gaat vestigen veel meer komt kijken dan enkel de dividendbelasting. Wel is het duidelijk geworden uit onder andere de grote groep tegenstanders en hun argumenten dat de beslissing om de dividendbelasting af te schaffen is gemaakt zonder voldoende onderbouwing en onderzoek. De afschaffing van de dividendbelasting kan dus zeker een goede maatregel zijn maar voor dat het daadwerkelijk plaats vindt zal er meer onderzoek moeten worden gedaan en worden gekeken naar eventuele alternatieven die als afsluiting besproken zullen worden.

5.2 Alternatieven

In plaats van het afschaffen van de dividendbelasting zou er ook kunnen worden gekeken naar alternatieven om het vestigingsklimaat te verbeteren en Nederland aantrekkelijk te houden tegenover andere landen. Het afschaffen van de dividendbelasting is zeker niet de enige manier waarop Nederland aantrekkelijk kan blijven voor grote multinationals. En het moet niet vergeten worden dat 1,9 miljard euro een gigantisch bedrag is waar een hele hoop andere dingen mee gedaan zouden kunnen worden.

Zo zou de 1,9 miljard euro die de dividendbelasting jaarlijks oplevert voor een deel besteed kunnen worden om Nederland aantrekkelijker te maken. Hier zijn tal van mogelijkheden voor te bedenken, bijvoorbeeld het verbeteren van de infrastructuur of extra investeren in de Nederlandse kenniseconomie.⁵⁹ Op deze manier kan het vestigingsklimaat verbeterd worden zonder dat er direct 1,9 miljard Euro aan belastinginkomsten per jaar verloren gaan.

Een vrijstelling van de dividendbelasting voor bedrijven die een reële bijdragen voor de Nederlandse economie leveren zou een ander alternatief kunnen zijn.⁶⁰ Op deze manier

⁵⁹ Concurrenieren op dividendbelasting, Ronald van Tol.

⁶⁰ Kijk naar alternatieven bij afschaffen dividendbelasting, Bartjan Zoetmulder.

wordt het voor bedrijven die daadwerkelijk een positief effect hebben op de Nederlandse economie, bijvoorbeeld in de vorm van werkgelegenheid, gunstiger om zich in Nederland te vestigen. Maar wordt er tegelijkertijd voor gezorgd dat brievenbusfirma's niet profiteren.

Als laatste alternatief zou er gekeken kunnen worden naar het verbeteren van het vestigingsklimaat via een verdere verlaging van de vennootschapsbelasting.

Of deze alternatieven ook werkelijk in overweging zullen worden genomen en mogelijk gebruikt gaan worden in de fiscale wet-en regelgeving blijft de vraag. Hoe dan ook zal de afschaffing van de dividendbelasting de komende tijd nog het nodige stof doen opwaaien.

Literatuur

Artikelen

- belastingdienst. (2018). *als u dividend uitkeert*. Opgehaald van https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/dividendbelasting/als_u_dividend_uitkeert/
- belastingdienst. (2018). *vermogen en aanmerkelijk belang*. Opgehaald van https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/privé/vermogen_en_aanmerkelijk_belang/vermogen/belasting_betalen_over_uw_vermogen/grondslag_sparen_en_beleggen/berekenen_belasting_over_uw_inkomsten_uit_vermogen_vanaf_2017/berekenen_belasting_over_uw_inkomsten_uit_vermogen_vanaf_2017
- belastingdienst. (2018). *vrijstelling dividendbelasting*. Opgehaald van https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/winst/dividendbelasting/als_u_dividend_ontvangt/teruggaaf_of_vrijstelling/vrijstelling
- berkhout, E. (2017). Nederland staat terecht hoog op de ranglijst van belastingparadijzen. *weekblad fiscaal recht*.
- Dalton, J. (2012). *The real reason Aon is moving its headquarters to the UK*. Opgehaald van International tax review: <http://www.internationaltaxreview.com/Article/2962541/The-real-reason-Aon-is-moving-its-headquarters-to-the-UK.html>
- Deloitte. (2018). Opgehaald van withholding tax tabel: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-withholding-tax-rates.pdf>
- Eerenbeemt, M. (2017). Belastingparadijs in de polder: Amerikaanse multinationals zijn dol op Nederland. *Volkscrant*.
- Hofland, M. D., & Lorie, d. J. (2010). De hoogste tijd voor afschaffing van de dividendbelasting: een economische analyse. *weekblad fiscaal recht*.
- J. Vleggeert, H. V. (2018). Is Nederland een belastingparadijs? *Nederlands juristen blad*.
- Jacobs, B. (2017). gokken met de dividendbelasting.
- Kavelaars, p. d. (sd). Dividendbelasting een duister bestaan. *NDFR*.
- Kiekebeld, D. B. (2017). Dividendbelasting binnen de EU: the never ending story continues. *NTRF*.
- Meussen, G. (2017). Regeerakkoord kabinet-Rutte III: enkele fiscale bespiegelingen. *NTRF*.
- Nederland volgens staatssecretaris geen belastingparadijs. (2018). *Vakstudie nieuws*.
- NOS. (2018, april 23). *Rutte maakt uitzondering: dividendbelasting-memo's openbaar*. Opgehaald van Nos.nl: <https://nos.nl/artikel/2228651-rutte-maakt-uitzondering-dividendbelasting-memo-s-openbaar.html>
- Rijksoverheid. (2018). *verdragenoverzicht per 1 januari 2018*. Opgehaald van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2018/01/03/verdragenoverzicht-per-1januari-2018>
- Roger, C. (2018, januari). Fiat Chrysler Takes Advantage of Finance, Tax Benefits. *The wall street journal*.
- Rompen, M. J. (sd). Niet afschaffen van dividendbelasting vormt een steeds groter risico. *weekblad voor fiscaal recht*.

rtlz. (2018). *bewijs wiebes wiebelt aan alle kanten*. Opgehaald van <https://www.rtlz.nl/algemeen/politiek/bewijs-wiebes-rammelt-aan-alle-kanten>

rtlz. (2018, mei 9). *Kabinet heeft geen idee hoeveel banen keus Unilever oplevert*. Opgehaald van <https://www.rtlz.nl/algemeen/politiek/kabinet-heeft-geen-idee-hoeveel-banen-keus-unilever-oplevert>

Schmidt, C. (2018). EU nagelt Nederland aan de schandpaal vanwege 'agressieve belastingplanning'. *Trouw*.

somo. (2017, november 15). *Afschaffing van de dividendbelasting: wie wint er nou?* Opgehaald van <https://www.somo.nl/nl/afschaffing-van-de-dividendbelasting-wie-wint-er-nou/>

Streek, J. v. (2018). Afschaffing dividendbelasting vraagt om overgangsmaatregel. *FD*.

Tol, R. v. (2017, november 13). Concurreren op dividendbelasting. *Levende cijfers*.

Jurisprudentie

Hof 's-Hertogenbosch 9 maart 2012, nr. 11/00451, *LJN* BV9630.

Kamerstukken

Kamerstuk 34 786, Wijziging van enkele Belastingwetten en enige andere wetten (Overige fiscale maatregelen 2018), <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34786-3.html>

Kamerbrief over dividendbelasting,
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/04/24/kamerbrief-over-dividendbelasting>

Miljoenennota 2017

Notitie 2017-0000088985, Ministerie van financiën

Notitie 11, memo dividendbelasting en vestigingsklimaat, bijlage 1

Notitie 11, memo dividendbelasting en vestigingsklimaat, bijlage 2

Notitie: bespreking Unilever

Memo: vraag over juridische risico's

Brief Staatssecretaris van Financiën van 23 maart 2018, nr. 2018-0000046222

Verdragen

OECD-modelverdrag, art 10

Verdrag Nederland-Duitsland

Verdrag werking Europese uni, art 49

Verdrag werking Europese uni, art 63

Wetsartikelen

Wet op de dividendbelasting, art 1

Wet op de dividendbelasting, art 5 (tarief)

Wet op de inkomstenbelasting, art 2.12

Wet op de inkomstenbelasting, art 2.13

Wet op de inkomstenbelasting, art 4.2

Wet op de inkomstenbelasting, art 4.6

Wet op de inkomstenbelasting, art 4.10

Wet op de inkomstenbelasting, art 9.2

Wet op de vennootschapsbelasting, art 13

Wet op de vennootschapsbelasting, art 25